

Jubilej

Branko Marušič 60-letnik

Znanstveno delo zgodovinarja Branka Marušiča je usmerjeno predvsem v raziskave zgodovine goriških Slovencev v 19. in v začetku 20. stoletja. V svojem delu skuša prikazati vsestransko in celostno podobo preteklega življenja na Goriškem.

Branko Marušič se je rodil 4. februarja 1938 v Gorici, danes pa živi v Solkanu. Po maturi (1955) se je sicer najprej vpisal na študij medicine, nato pa je predsedal na zgodovino. Objavljati je začel že kot študent. Po diplomi in odsluženi vojaščini se je zaposlil na Inštitutu za narodnostna vprašanja, leta 1965 pa se je vrnil na Goriško. Postal je kustos Goriškega muzeja in nato njegov ravnatelj. Iz časa službovanja v Goriškem muzeju je med njegovim angažiranim delom omembe vredna ureditev rojstne hiše Simona Gregorčiča na Vrsnem (1966), organiziranje več muzejskih razstav in prireditev. V Novi Gorici je bil pobudnik ulice slavnih rojakov in postavitve spominskih plošč nekaterim ljudem in dogodkom. Kot predsednik Zgodovinskega društva za severno Primorsko si je prizadeval približati rojakom njihovo lastno zgodovino, zato je bil med pobudniki izdajanja Goriškega letnika in Berila Goriškega muzeja. Za delo na muzejskem

področju je leta 1983 prejel Valvasorjevo nagrado. Je urednik številnih priložnostnih izdaj publikacij, ki so nastale ob stoletnici čitalnice v Solkanu, v Rihemberku, ob stoletnici tabora v Brdih, piše pa tudi spremna besedila za zgodovinske knjižne objave, ki govorijo o Goriški, njenih rojakih in o problemih prve svetovne vojne, ki je izrazito zaznamovala to ozemlje. Svoja dognanja o Primorski in Goriški ter njenih ljudeh v 19. in 20. stoletju predstavlja tako domači kot tuji javnosti na različnih simpozijih ter v domači in tuji strokovni literaturi. Tako je z objavo zbranih zgodovinskih spisov Primorski čas pretekli (1985) spregovoril o temeljnih vprašanih primorske zgodovine 19. stoletja in začetkov 20. stoletja. Druga pomembna knjiga, ki načenja raziskave o delu in življenju primorskih političnih in duhovnih buditeljev je delo Z zlatimi črkami: življenjske usode in dela velikih primorskih mož (1987).

Leta 1987 je doktoriral in se istega leta zaposlil na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa ZRC SAZU. V Novi Gorici vodi posebno enoto tega inštituta. Leta 1991 je bil izvoljen za znanstvenega svetnika. V tem času je svoje raziskave o zgodovini Goriške in njenih ljudi še poglobil s sodelovanjem s podobnimi zgodovinskimi ustanovami na drugi strani meje. Ob tem velja omeniti pozornost, ki jo posveča eni od najbolj zapletenih osebnosti slovenskega in primorskega polpreteklega političnega življenja, dr. Henriku Tumi. Pod njegovim budnim vodstvom je leta 1994 izšlo delo Henrik Tuma: Pisma. Osebnosti in dogodki (1893 - 1935). Dopolnil in za ponatis je pripravil ter uredil knjigo Henrika Tume Iz mojega življenja: spomini, misli in izpovedi (1997). Njegove raziskave o življenju in delu Henrika Tume se opirajo na zapuščino tega politika, ki jo hrani enota Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC SAZU v Novi Gorici.

Intenzivno je sodeloval pri nastajanju in izhajanju Primorskega slovenskega biografskega leksikona, ki je začel izhajati v Gorici leta 1974, prav tako pa je tudi zvest sodelavec Enciklopedije Slovenije.

S problematiko gospodarskega, kulturnega in političnega življenja na Goriškem v polpreteklem času, pa tudi v 18. stoletju seznanja današnje bralce tudi z daljšimi in krajšimi članki v domačih in tujih zgodovinskih časopis in revijah, pa tudi s poljudnimi članki.

Eva Holz